คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร.กระมล ทองธรรมชาติ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๕/๒๕๔๕ วันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๔๕

เรื่อง ศาลแพ่งธนบุรีส่งคำโต้แย้งของจำเลย (นายพิชัย จงสฤษดิ์หวัง) ในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๒๘๑๓/๒๕๔๓ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ศาลแพ่งธนบุรีส่งคำโต้แย้งของจำเลย (นายพิชัย จงสฤษดิ์หวัง) ในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๒๘๑๓/๒๕๔๓ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ สรุปสาระสำคัญของคำร้องได้ดังนี้

นายพิชัย จงสฤษดิ์หวัง ผู้ร้อง ซึ่งถูกธนาคารดีบีเอส ไทยทนุ จำกัด (มหาชน) โจทก์ยื่นฟ้องเป็นจำเลยต่อศาลแพ่งธนบุรี เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๓ ความผิดเกี่ยวกับสัญญากู้เงิน เบิกเงินเกินบัญชี ได้โต้แย้งไว้ในคำให้การ เมื่อวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๔๓ ว่า ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๓๖ เรื่อง กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยและส่วนลด ออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะฝ่าฝืนต่อมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ และมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๒๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕

นอกจากนั้น ผู้ร้องโต้แย้งด้วยว่า พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ เป็นบทบัญญัติที่ก่อให้เกิดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมเพราะเหตุสถานะของบุคคลและฐานะทางเศรษฐกิจ ทำให้เกิดการเอารัดเอาเปรียบผู้บริโภค และการผูกขาดทางการค้า ขัดต่อหลักสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยและแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ อันเป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๗ และมาตรา ๘๗ ทำให้ไม่มีผลบังคับเป็นกฎหมาย ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ ซึ่งศาลแพ่งธนบุรีออกรายงานกระบวนพิจารณา ลงวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๔๓ ให้มีหนังสือถึงศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมทั้งส่งสำเนาเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยในปัญหาที่จำเลยมีคำขอ

ศาลรัฐธรรมนูญในคราวประชุม เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๓ มีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๑๐ และรับไว้

วินิจฉัย เมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๔๕ โดยมีประเด็นวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๗ และมาตรา ๘๗ หรือไม่

แต่เนื่องจากศาลรัฐธรรมนูญได้เคยมีคำวินิจฉัยที่ ๗/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๔๓ ว่า มาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๗ และมาตรา ๖๐ และคำวินิจฉัยที่ ๑๓/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๔๕ ว่า พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๔ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ วรรคสอง มาตรา ๒๙ มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๗ และมาตรา ๘๗ จึงเหลือประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องวินิจฉัยเพียงประเด็นเดียวว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลต้องใช้บังคับแก่คดี คือ มาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ฯ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ หรือไม่ ซึ่งเป็นกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญยังไม่มีคำวินิจฉัย

พิจารณาแล้ว เห็นว่า มาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ฯ เป็นบทบัญญัติซึ่งให้อำนาจธนาคารแห่งประเทศไทย กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องเกี่ยวกับดอกเบี้ยที่ธนาคารพาณิชย์อาจจ่ายได้หรืออาจเรียกได้ โดยต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งเป็นการปฏิบัติต่อลูกค้าของธนาคารอย่างเท่าเทียมกัน ธนาคารพาณิชย์ไม่อาจกำหนดตามอำเภอใจได้ และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อประโยชน์แก่การเศรษฐกิจและการเงินของประเทศ ตลอดจนให้ความคุ้มครองแก่ผู้ฝากเงินกับธนาคาร ส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติที่คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ซึ่งเป็นไปตามหลักความเสมอภาค จะเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ฯลฯ มิได้ ดังนั้น แม้ผู้ร้องจะโต้แย้งว่าบทบัญญัติมาตรา ๑๔ ของพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ฯ เป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม เพราะให้สิทธิแก่ธนาคารพาณิชย์เหนือกว่าบุคคลธรรมดาในการเรียกร้องดอกเบี้ยเงินกู้จากผู้กู้แต่เมื่อพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ฯ มาตรา ๑๔ ให้อำนาจธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ทุกแห่งปฏิบัติในเรื่องเกี่ยวกับดอกเบี้ยให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อประโยชน์แก่การเศรษฐกิจและการเงินของประเทศ และให้ความคุ้มครองแก่ผู้ฝากเงินกับธนาคาร โดยมิได้เลือกปฏิบัติต่อบุคคลใด จึงไม่เป็นการขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐

อาศัยเหตุผลดังกล่าวจึงวินิจฉัยว่า มาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐

ศาสตราจารย์ ดร.กระมล ทองธรรมชาติ
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ